

I lære hos borgerne

Erfaringer fra udviklingsprojekt i Hedensted Kommune.

”Jeg har fået viden om nogle rettigheder, jeg ikke vidste, jeg havde. Altså mere medbestemmelse”, siger Lili fra Hedensted. Hun har været med i Hedensteds udviklingsprojekt, der tager direkte afsæt i handicapkonventionen, og det har været vigtigt, at projektet fokuserer på borgerne.

Mere information

Du kan få mere information om projektet [her](#).

Ønsker og drømme tages alvorligt

Borgere og personale er blevet stillet spørgsmålet: Hvad har ”Mit gode liv” betydet? Læs deres svar ...

Lili Gregersen, borger, bofællesskabet Lunavej, Hedensted

”Jeg har fået viden om nogle rettigheder, jeg ikke vidste, jeg havde. Altså mere medbestemmelse, som f.eks. hvis jeg ikke er enig med personalet, så diskuterer vi det. Jeg kan give udtryk for min holdning. En anden rigtig god ting er, at man kan vælge fællesskabet til og spise sammen, når man har lyst. Det er en rigtig god måde at være sammen på, og det er ikke tvang. Førhen, da jeg boede alene, fik jeg aldrig varm mad. Nu er det hyggeligt, og vi pjatter og snakker.”

Linda Vestergaard og Yvonne Kikkenborg, pædagoger og hjemmevejledere, bofællesskabet Lunavej, Hedensted

”Vi har bl.a. fået meget mere fokus på grænser. Førhen gik vi bare ind til borgerne og tænkte jo nærmest ikke over den private sfære. Vi havde aldrig talt om, hvornår man måtte komme ind. Men så fik vi en debat med borgerne om, hvornår det er ok, at vi låser os ind, og hvornår det ikke er. Udgangspunktet er selvfølgelig, at vi går ind til en borger, når vi har fået lov. Hele debatten har været rigtig givende og givet os ny opmærksomhed om at respektere grænser.”

Marianne Jensen, borger, Sønderparken - Center for socialpsykiatri, Hornslyd

”Vi har altid haft høj brugerindflydelse. Vi har f.eks. altid været inde over, når der skal vælges nye ansatte, og vi er med til at formulere vores handleplan. Det, der er ændret, er, at vi har fået en anden indfaldsvinkel, så vi forstår hinanden bedre. Det er sket, fordi vi også har fået mulighed for at høre, hvad andre botilbud tænker om det, vi gør. Ligesom vi kunne overveje, om vi kunne gøre noget anderledes. Det netværk, vi har skabt med andre, er virkelig givende. Og det betyder, at det gode liv fortsætter, selvom projektet slutter.”

Martin Bisted, borger, bofællesskabet Lunavej, Hedensted

”Beboermøderne er blevet mere fair nu, der bliver lyttet til os, og vi taler også mere positivt til hinanden. Før i tiden skændtes vi meget mere, men så fik vi at vide, at vi skulle sige gode ting til hinanden.”

Vi har en varm stol, som man sidder i på skift. Den, der sidder i stolen, må man kun sige positive ting til. Personalet kommer også i den varme stol. Alle vil rigtig gerne sidde i den og få gode ting at vide om sig selv.”

Carl-Peter Jeppesen, udviklingskonsulent, lektor, Aarhus

”Der har været nogle mønstre og nogle gøremål, som har betydet, at vi har kørt hen over folk. Nu er der kommet et mere dynamisk fællesskab og en anden dannelsesmulighed. Det er måden, man anskuer hinanden på med gamle samarbejdsformer og strukturer, som skulle revideres. Vi er blevet opmærksomme på, hvad borgerens gode liv er, og hvornår man skal træde til som personale. Det handler om, hvornår der er behov for omsorgsdragelse.”

Marlene Brøndum Wounlund, pædagog og hjemmevejleder, bofællesskabet Lunavej, Hedensted

” Det interessante er også vores tankesæt. Vi havde som personale f.eks. svært ved at slippe tanken om, at man selvfølgelig spiser sammen, når man bor i bofællesskab. Men beboerne har bare andre behov, og de har jo ikke valgt bofællesskabet ud fra de præmisser, vi som personale af vane havde tænkt ind. Det har vi fået ændret nu efter dialog med beboerne, hvor de har givet udtryk for deres behov. Og så er vi gået fra at have regler til at have rammer.”

Vi går i lære hos borgerne

Udviklingsprojektet ”Mit gode liv” bliver diskuteret og evalueret ved læringsseminarer, så de ansatte og borgerne bedre kan forstå hinanden.

Begejstringen og engagementet er let at spore i salen på Vejle Fjord Hotel, hvor borgere og personale deltager i Hedensteds tredje og foreløbig sidste læringsseminar om ”Mit gode liv”. Et udviklingsprojekt, som har fokus på borgernes medindflydelse på hverdagen.

Med udsigt til smuk natur og med et dagsprogram, der byder på alt fra morgensang til rollespil, skal deltagerne forholde sig til, hvilke rammer der er vigtige for, at man har det godt. Seminarerne er vigtige brikker i projektet ”Mit gode liv”, som fokuserer på livet i bostederne i Hedensted.

”Tilgangen til projektet er borgeren i centrum. Det er derfor været vigtigt, at borgere kan udveksle erfaringer, ligesom personalet”, siger Carl-Peter Jeppesen, der er lektor og udviklingskonsulent og holder snor i hele forløbet. Han ser de afholdte seminarier som steder, hvor personalet også kan gå i lære hos borgerne. Det sker f.eks., når der på et seminar opføres rollespil, hvor gamle mønstre bliver visualiseret, og hvor borgere byder ind med både årsag og løsninger på problemer som mobning eller samtalevaner, som hvorfor folk taler grimt til hinanden.

”De gamle samarbejdsformer, præferencer og strukturer kommer frem, og alle får på den måde fokus på, hvordan vi skal se hinanden som borger og personale, ” siger Carl-Peter Jeppesen.

Afsæt i Handicapkonventionen

Hedensteds udviklingsprojekt tager direkte afsæt i handicapkonventionen, og det har været vigtigt for Carl-Peter Jeppesen, at projektet fokuserer på borgerne. F.eks. gør konventionen opmærksom på, at man som handicappet har rettigheder. Borgerne er derfor blevet gjort opmærksomme på, at de kan stille nogle krav til det liv, de lever.

”Der har været udført et fantastisk arbejde ude i de enkelte bosteder, hvor man har indkørt ideerne fra borgerne i forskellige hastigheder. Og personalet har valgt det, som passer borgerne bedst. Nogle har valgt den hurtige formel 1 model, hvor ændringen af hverdagen ikke kan gå hurtigt nok. Andre har startet lidt mere forsigtigt og fornemmet sig frem,” siger Carl-Peter Jeppesen.

Motiveret til større ansvar

I personalegruppen har ”Mit gode liv” givet anledning til en del diskussioner, fordi det har betydet en større adfærdsændring – også i opfattelse af omsorgsdragelse. Det fortæller Marlene Wounlund, der er hjemmevejleder.

”Det hele ville jo bare være nemmere, hvis vi styrede, så den store udfordring ligger i at få beboerne motiveret til at få større ansvar. Det kan godt være, at beboerne også oplever, at det ikke er helt nemt, og nogle får måske følelsen af nederlag, fordi deres ønsker om ansvar bliver for stort. Men vi er der til at støtte. Vi kan se, det er vigtigt, at de får prøvet nogle ting af,” siger Marlene Wounlund.

Den største udfordring

”Mit gode liv” fokuserer på at få borgerne til at leve et liv så tæt på egne ønsker som muligt. Det stiller store krav til personalegruppen, som er sammensat af folk, der enten refererer til det lægefaglige, til det sundhedsfaglige eller til det humanistiske perspektiv.

”Udfordringen har været størst i forhold til at blive enige om, hvor langt vi kan gå,” forklarer Marlene Wounlund.

”Vi har f.eks. en borger med lavt funktionsniveau. Via vores proces bliver han bevidst om sit største ønske: et arbejde som pedel på en skole. Et job, hvor han både vil skulle skifte pærer i lamperne og slå græsset på fodboldbanen. I den situation har vi haft nogle snakke i personalegruppen. For vi skal være varsomme. Vi har jo åbnet døren til nogle ønsker, som bliver svære at indfri her og nu, selvom vi selvfølgelig gør alt for at ønskerne vil blive opfyldt,” fortæller Marlene Wounlund.

”Mit gode liv” fortsætter

Projektet har store muligheder og er allerede så stor en succes, at det skal køre videre, selvom pengekassen er tom, fortæller Carl-Peter Jeppesen. For borgerne oplever, at de ikke længere bliver gjort til objekter, men ses som mennesker med krav og behov til deres eget liv.

”Engagementet har været stort hele vejen rundt lige fra borgere, personale og pårørende. Vi vil søge fonde og midler, hvor vi kan, for Hedensted vil gerne være ankerkommune på det her projekt. Det er jo en gevinst både for borgerne og for kommunen. Ligesom det også er en gevinst for det faglige miljø, og jeg er sikker på, at det vil betyde noget for vores uddannelser på området” siger Carl-Peter Jeppesen.

Kan chefen overhovedet stave til pædagogik?

En stemningsreportage fra Hedensteds læringsseminar, hvor borgere og personale tager stilling til, hvad et godt liv indeholder.

En kvinde toner frem på lærredet. Hun kigger direkte ind i kameraet:

”Jeg vil gerne give et godt råd: stol på jer selv, skab jeres eget liv.”

Salen jubler. Der klappes, og stemningen ryger endnu en tak i vejret, selvom den i forvejen er høj af samværet med andre ligesindede.

På Vejle Fjord Hotel er det tredje og foreløbig sidste læringsseminar i gang. Borgere og personale fra Hedensted fniser, nikker, griner og klapper. Små videosekvenser med gode råd og tankevækkende udsagn kører på et stort lærred for at krydre det ellers tæt pakkede dagsprogram. I en efterfølgende videosekvens fortæller en kvinde, at hun først måtte sove med sin kæreste, da hun havde kendt ham i tre måneder.

”Det udsagn rører en helt ind i sjælen. Hvem i alverden fandt på den regel til et voksent menneske?,” spørger Carl-Peter Jeppesen, der er lektor og udviklingskonsulent og har været med til at få læringsseminarerne stablet på benene.

Og det er netop sagen. Borgere og personale bliver konfronteret med de udfordringer, de har stået eller stadig står over for i dagligdagen. Hvad enten det er videosekvenser, rollespil eller oplæg om jobmuligheder, handler det om at forstå og definere et indholdsrigt liv.

Rollespil og fællesskab

I en pause flokkes borgere og personale om kaffe, frugt og kagebordet. Luften, naturen og græsset lokker uden for konferencelokalet. Der tales på kryds og tværs, hvilket netop er formålet med dagen. Der skal udveksles erfaringer, så fællesskabsfølelsen vokser, og borgernes egne behov får plads.

Næste del af programmet går i gang. Det er Glad Teater, som udfolder et rollespil.

”Vi gider ikke tale med dig, du er irriterende,” siger en af rollespillerne til en anden.

Hele salen er grebet af scenen, som udspiller sig i et køkken. Skuespillerne agerer borgere ansat som hjælper i et køkken. De mobber hinanden, er jaloux og styres af en diktatorisk chef. Spillerne konfronterer publikum. Hvorfor er stemningen sådan? Hvornår begynder drillerierne, og hvad skal der til, for at stemningen ændres?

En flok af hænder ryger i vejret, og forslagene flyver ud i rummet. Borgere og personale byder ind med alt fra at lukke køkkenet, fyre den dårlige leder til mere kontante udmeldinger som ”det er kokkens skyld”, ”drillerierne skal altså stoppe” og ”kan chefen overhovedet stave til pædagogik?” Scener fra rollespillet gentages nu med de gode råd som en del af skuespillet. Noget virker, noget virker ikke. Og salen tages igen med på råd. Til sidst lykkes det at få en god stemning og dynamik i køkkenet.

Åbenhed åbenhed

Resten af dagen byder på inspiration til hverdagen, f.eks. et oplæg, som forklarer, hvad et skånejob er. Oplægget, der kan virke kompliceret og abstrakt, bliver visualiseret af en tegner, som med enkle streger på meterlange stykker papirer forklarer, hvad det egentlig går ud på. Også oplæg om it-værktøjer og hjælpemidler, der også er ret komplekst, bliver tegnet på vægfladerne. I en anden genre optræder TV Glad med åbent redaktionsmøde, hvor alle kan byde ind. Alt er tilsyneladende på programmet. Også de interview, der danner basis for artiklerne om ”Mit gode liv” her på sitet, står på dagsprogrammet. Selvom det er med udvalgte borgere og personale og ikke er tænkt som en del af et læringsseminar.

”Åbenhed, åbenhed. Det er borgernes dag,” forklarer Carl-Peter Jeppesen.